

**EWALUACJA I INNOWACJE
W EDUKACJI**

**KOMPETENCJE
I ODPOWIEDZIALNOŚĆ NAUCZYCIELA**

pod redakcją naukową

Jana Grzesiaka

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
W KONINIE

Kalisz-Konin 2010

Tytuł: *Kompetencje i odpowiedzialność nauczyciela*

Tytuł serii: *Ewaluacja i innowacje w edukacji*

Recenzja: prof. dr hab. Eugeniusz Piotrowski,
prof. zw. dr hab. Włodzimierz Prokopiuk

Redakcja naukowa: prof. dr hab. Jan Grzesiak

Opracowanie redakcyjne i korekta: Maria Sierakowska

Projekt okładki: prof. Andrzej Niekrasz, Krzysztof Kraszkiewicz

© Copyright by Jan Grzesiak & WPA UAM w Kaliszu & PWSZ w Koninie

Wszelkie prawa zastrzeżone

ISBN 978-83-88335-59-4

Wydawcy:

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu
Wydział Pedagogiczno-Artystyczny
w Kaliszu

Adres redakcji:
62-800 Kalisz,
ul. Nowy Świat 28-30
tel. 062 767 07 30
e-mail: wpa@amu.edu.pl

Państwowa Wyższa
Szkoła Zawodowa
w Koninie

Adres redakcji:
62-510 Konin,
ul. kard. S. Wyszyńskiego 3C,
tel. 063 249 72 09
e-mail: wydawnictwo@konin.edu.pl

Druk:

SOWA Sp. z o.o.
ul. Hrubieszowska 6a
01-209 Warszawa
tel. 022 431 81 40, fax 022 431 81 50
e-mail: sowadruk@sowadruk.pl

SPIS TREŚCI

Jan Grzesiak

Kompetentny i odpowiedzialny nauczyciel wobec ewaluacji w działaniu,
czyli *action research* (zamiast wstępu)

9

I. AKSJOLOGICZNE I TELEOLOGICZNE DETERMINANTY KSZTAŁTOWANIA KOMPETENCJI I ODPOWIEDZIALNEJ POSTAWY NAUCZYCIELA

Kazimierz Denek

Warunki poprawy jakości edukacji szkolnej

17

Wojciech Kojs

Pedagogiczne aspekty kompetencji i odpowiedzialności nauczyciela - szkic
zagadnienia

29

Janusz Mastalski

Aksjologiczne wymiary kompetencji nauczyciela w kontekście współczesnych
wyzwań

cywilizacyjnych

41

Danuta Waloszek

Wymiary odpowiedzialności nauczyciela. Refleksje o socjalizacji i
autosocjalizacji

w zawodzie

53

Małgorzata Kabat

Carpe diem nauczyciela - kompetencje, odpowiedzialność i ewaluacja

65

Mariusz Jabłoński, Józef Nawrocki

Kompetencje pedagogiczne nauczyciela jako podstawowa wartość w
kształtowaniu relacji

między wychowankiem a wychowawcą

79

Jolanta Szempruch

W poszukiwaniu modelu kompetentnego nauczyciela

91

Ewa Kobyłecka

Uwagi o odpowiedzialności nauczyciela

101

II. KOMPETENTNY I ODPOWIEDZIALNY NAUCZYCIEL W OBLICZU TRADYCJI ORAZ PRZEMIAN W EDUKACJI EUROPEJSKIEJ

Janusz Morbitzer

Współczesna przestrzeń edukacyjna

113

Ewa Ryś

Mądry nauczyciel - osoba silna duchem

125

Andrzej Krawański

Nauczyciel wychowania fizycznego we współczesnej szkole -

w obliczu tradycji oraz przemian w edukacji polskiej i europejskiej

135

Janusz Kowarski

Kluczowe kompetencje nauczyciela szkoły zawodowej w społeczeństwie
informacyjnym

149

Radosław Nawrocki

Role nauczyciela we współczesnej szkole

z perspektywy paradygmatu konstruktywistyczno-psychologicznego

159

Zenon Jasiński

Motywy wyboru zawodu i wartości Śyciowe nauczycieli -

w opiniach nauczycieli emerytów

169

Bogdan Urbanek

Dostrzegać w szkole sojuszników

183

Ludmiła Sajenkowa

Медиаобразование как часть медиакультуры

(Edukacja medialna jako część edukacji kulturalnej)

199

Tomasz Olejniczak, Marcin Olejniczak

Nauczyciele o sobie - wokół problemów edukacji dorosłych

205

III. KOMPETENCJE I ODPOWIEDZIALNOŚĆ NAUCZYCIELI W EWALUACJI EFEKTÓW KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Ryszard Parzęcki

Determinanty ewaluacji w zawodzie nauczycielskim

217

Marzenna Magda-Adamowicz

Uwarunkowania efektywności pracy pedagogicznej nauczyciela	227
Ewa Skrzetuska	
Indywidualizacja w edukacji wczesnoszkolnej w opinii nauczycieli	239
Krystyna Kusiak	
Nauczyciel - ewaluator programu kształcenia	253
Wiesława Kubiak-Krzywicka	
Nauczyciel - uczeń w interakcji: tworzenie faktów edukacyjnych	265
Kazimierz Ostrowski	
Nauczyciele wobec oceniania szkolnego - opinie, kontrowersje, ewaluacja	273
Paweł Prusak, Jadwiga Sala	
Osiągnięcia szkolne uczniów klas początkowych	285
Ewa Czaja	
Wpływ metod waloryzacyjnych na poziom umiejętności językowych uczniów gimnazjum	297
Paweł Trzos	
Kondycja pedagogiczna nauczycieli pozaszkolnej edukacji muzycznej	307

IV. NAUCZYCIEL DZIECI – KU OPTYMALIZACJI EDUKACJI POCZĄTKOWEJ

Lidia Wollman	
Odpowiedzialność nauczyciela małego dziecka	319
Jolanta Nowak	
Między modalnościami, czyli sposób myślenia nauczyciela o edukacji małego dziecka	329
Maria Gładyszewska, Krystyna Źuchelkowska	
Marzenia zawodowe dzieci kończących edukację przedszkolną	339
Katarzyna Wojciechowska	
Rola nauczyciela w rozwijaniu twórczej ekspresji ruchowej u dzieci w wieku przedszkolnym	349
Jolanta Kasperkowiak	

- Tworczość jako przejaw kompetencji i odpowiedzialności nauczyciela
w edukacji początkowej dzieci
361
Marzenna Majchrzak
Wpływ integracji czynnościowej na optymalizację procesu kształcenia
na poziomie edukacji wczesnoszkolnej
375
Maria Głuszak
Podręcznik w edukacji wczesnoszkolnej
385
Maria Ruminiecka
Kompetencje nauczycieli w zakresie stosowania metod nauki czytania i pisania
przygotowujących dzieci sześciolatnie do gotowości szkolnej
399
Hanna Dworzyńska
Edukacja artystyczna w edukacji wczesnoszkolnej - jak, ile, kiedy i dlaczego?
413

V. KOMPETENTNY NAUCZYCIEL JAKO ODPOWIEDZIALNY OPIEKUN WYCHOWAWCA

- Grzegorz Godawa
Oddziaływanie wychowawcze kompetentnego nauczyciela na sferę duchową
rodziców uczniów
425
Danuta HyŜak
Współpraca szkoły z rodziną - ewaluacja jednolitych oddziaływań
wychowawczych
441
Kazimierz Wenta
Kultura bezpieczeństwa nauczyciela
449
Karol Mausch
Inteligencja duchowa i emocjonalna a zdrowie w pracy nauczycieli
459
Leszek Pawelski
Rola nauczyciela w kształtowaniu postaw obywatelskich uczniów
w aspekcie samorządności lokalnej
465
Aneta Ogórkiewicz
O istocie i potrzebie nauczania zasad dobrego zachowania
na etapie edukacji wczesnoszkolnej
475

VI. KOMPETENCJE I ODPOWIEDZIALNOŚĆ NAUCZYCIELI SZKÓŁ WYŚSZYCH KSZTAŁCĄCYCH PRZYSZŁYCH NAUCZYCIELI

Roman Król

Osobowość nauczyciela akademickiego (w zarysie dyskursu akademickiego)
483

Jadwiga Knotowicz, Stefan Szary

Aksjologiczne i teleologiczne determinanty kształtowania kompetencji i
odpowiedzialnej
postawy w procesie kształcenia w uczelni wyższej
491

Mirosław Pawlak

Wiedza, kompetencje i umiejętności nauczyciela języków obcych - teoria a
praktyka
505

Marek Derenowski

W poszukiwaniu „idealnego” kandydata na nauczyciela. Proba ewaluacji
procesu
kształcenia nauczycieli języków obcych
519

Joanna Lewińska

Refleksyjność w podnoszeniu kompetencji metodycznej nauczycieli języka
angielskiego
529

Piotr Oleśniewicz, Halina Guła-Kubiszewska

Turystyka szkolna - przygotowanie edukatorów
w ocenie studentów kierunku wychowanie fizyczne oraz turystyka i rekreacja
541

Aleksandr Pawilcz

Культурологическая компаративистика как исследовательское направление
в гуманитарном знании (Komparatystyka kulturologiczna jako kierunek badań
humanistycznych)
553

Feliksa Piechota, Anna Szatek

Odpowiedzialność nauczyciela akademickiego w kontekście studenckich praktyk
zawodowych
559

Kazimierz Żegnałek

Hierarchia i struktura kompetencji nauczycielskich w opinii studentów
pedagogiki
567

Jan Grzesiak

Mentoring i coaching misją kompetentnego i odpowiedzialnego nauczyciela
nauczycieli

577

Pola Kuleczka

Nauczyciel kraju ojczystego - odpowiedzialność czy zabawa

585